



**WOJEWODA MAZOWIECKI**

Warszawa, 06 czerwca 2019 r.

WPS-II.431.1.15.2019.JZ

**Pani  
Małgorzata Przewalska  
Dyrektor  
Domu Pomocy Społecznej  
05-400 Otwock  
ul. Konopnickiej 17**

#### **WYSTĄPIENIE POKONTROLNE**

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.) inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 8-11 kwietnia 2019 r. kontrolę kompleksową w Domu Pomocy Społecznej w Otwocku, przy ul. Konopnickiej 17, zwanym dalej Domem.

Przedmiot kontroli obejmował jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, przestrzeganie praw mieszkańców oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami w okresie od 1 stycznia 2018 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią 22 maja 2019 r. przekazując, stosownie do art. 128 ustawy, niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 5/2009 z 18 lutego 2009 r. podmiot prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, na czas nieokreślony. Dom wpisany jest do Rejestru domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego pod poz. nr 43, z liczbą miejsc 35. W dniu kontroli w placówce przebywało 38 mieszkańców, powyżej limitu określonego w rejestrze przebywały 3 osoby. Podczas kontroli ustalono, że Dom z liczbą 38 mieszkańców spełnia standard określony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej, zwanego dalej „rozporządzeniem” (Dz. U. z 2018 r. poz. 734). Wobec powyższego zespół kontrolujący wskazał dyrektorowi możliwość wystąpienia do Wojewody Mazowieckiego z wnioskiem o zwiększenie liczby miejsc. W trakcie sporządzania wystąpienia pokontrolnego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku poinformowało, że wniosek o zwiększenie liczby miejsc w Domu został już przygotowany. Na dzień kontroli na przyjęcie do Domu oczekiwało 6 osób. W latach 2018-2019 do Domu przyjęto 2 mieszkańców. Przed przyjęciem do Domu pracownik socjalny ustalał aktualną sytuację osoby w miejscu jej zamieszkania lub pobytu -

telefonicznie i poprzez analizę wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika ośrodka pomocy społecznej lub szpitala. Zespół kontrolujący poinformował pracownika socjalnego o konieczności dokumentowania tych ustaleń, które zgodnie z § 11 rozporządzenia. Ustalenia te stanowią podstawę indywidualnego planu wsparcia, po przyjęciu osoby do Domu.

W dniu kontroli w Domu przebywało 16 mieszkańców ubezwłasnowolnionych całkowicie i 1 ubezwłasnowolniony częściowo. Z uzyskanych informacji wynika, że w przypadku 5 mieszkańców ubezwłasnowolnionych całkowicie jest zgoda sądu opiekuńczego na pobyt w domu pomocy społecznej, zaś w pozostałych 11 przypadkach nie ma takiej zgody. Na podstawie art. 156 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 682, z późn. zm.) opiekun prawny powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego (art. 175 - do opieki nad ubezwłasnowolnionym całkowicie stosuje się odpowiednio przepisy o opiece nad małoletnim). W przypadku mieszkańców ubezwłasnowolnionych całkowicie, nawet jeśli zmiana statusu prawnego nastąpiła w trakcie pobytu w Domu, wyznaczony opiekun prawny powinien uzyskać od sądu opiekuńczego zgodę na dalszy pobyt swojego podopiecznego w domu pomocy społecznej. Podczas podpisywania protokołu uzyskano informację od dyrektora Domu, że opiekunowie prawni 11 mieszkańców ubezwłasnowolnionych całkowicie złożyli już wnioski do sądu opiekuńczego w sprawie uzyskania zgody na dalszy pobyt swoich podopiecznych w Domu.

Dom mieści się w budynku dwukondygnacyjnym, nie ma barier architektonicznych, posiada windę osobową i podjazd. Na korytarzach zamontowane są poręcze, w łazienkach uchwyty dla osób niepełnosprawnych. W Domu zamontowany jest system przyzywowo – alarmowy i system alarmowo – przeciwpożarowy. W budynku mieszkalnym wydzielono pomieszczenia ogólnego przeznaczenia, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. Pokoje mieszkalne 1, 2 i 3-osobowe pod względem metrażu, wyposażenia oraz liczby zamieszkujących osób spełniały normy określone w § 6 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia. Liczba łazienek i toalet dostosowana była do liczby mieszkańców przebywających w Domu. Pomieszczenia sanitarne spełniały wymagania określone w § 6 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia. W czasie kontroli pokoje mieszkalne oraz pozostałe pomieszczenia były czyste i wolne od nieprzyjemnych zapachów.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono, że mieszkańcy posiadają wymaganą odzież, bieliznę, obuwie dostosowane do pory roku. Zakupy dokonywane były ze środków finansowych mieszkańców, według zgłoszonych przez nich potrzeb (za zgodą opiekuna prawnego) lub, w przypadku osób, które nie miały własnej odzieży i obuwia oraz możliwości zakupienia ich z własnych środków, przekazywane były przez Dom. Artykuły higieny osobistej zapewniane były przez Dom oraz dodatkowo na życzenie mieszkańców kupowane z ich środków. Pościel i ręczniki zmieniane były według potrzeb, ale nie rzadziej niż jest to określone w § 6 ust. 1 pkt 8 lit. b, c ww. rozporządzenia. Pościel, ręczniki, koce, narzuty, kołdry, poduszki prane były przez pralnię zewnętrzną, odzież i bielizna mieszkańców na terenie Domu.

Dom zapewniał mieszkańcom 3 posiłki główne oraz pomoc w ich spożywaniu. W dniu kontroli realizowano następujące diety: lekkostrawną (18 osób), cukrzycową (4 osoby) i specjalną miksowaną (2 osoby). Dyrektor poinformowała, że podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje dostępne są przez całą dobę. Na prośbę mieszkańców przygotowywane są również dodatkowe posiłki z ich produktów przez pracowników kuchni.

Usługi opiekuńcze świadczone były przez opiekunki i pokojowe, wspierane przez pielęgniarki. Dom umożliwiał mieszkańcom udział w terapii zajęciowej, zaspokajanie potrzeb kulturalnych i religijnych oraz kontakt z rodzinami i osobami bliskimi, jak również ze społecznością lokalną. Dom prowadził dla każdego mieszkańca indywidualną dokumentację. W okresie objętym kontrolą w Domu przestrzegane były terminy sporządzania indywidualnych planów wsparcia, zgodnie

z § 2 ust. 4 rozporządzenia. Plany zawierały: podstawowe informacje o mieszkańcu, opis sytuacji rodzinnej, możliwość aktywizacji i preferencje spędzania wolnego czasu, diagnozę socjalną, opis stanu zdrowia, diagnozę psychologiczną, arkusz potrzeb mieszkańca, prowadzoną terapię indywidualną. Uzyskano informację, że mieszkańcy uczestniczą w omawianiu indywidualnego planu wsparcia. Podczas kontroli omówiono z dyrektorem Domu wprowadzenie zmian w arkuszu indywidualnego planu wsparcia, celem dostosowania go do rodzaju niepełnosprawności oraz możliwości i potrzeb mieszkańców. Dyrektor poinformowała, że powołany w placówce zespół terapeutyczno-opiekuńczy spotykał się systematycznie, w miarę potrzeb, w celu tworzenia indywidualnych planów wsparcia dla nowo przybyłych mieszkańców, omówienia spraw dotyczących realizacji celów opieki określonych w tych planach i ich ewentualnej modyfikacji. Spotkania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego nie były dokumentowane, półroczna modyfikacja planów odnotowana była w indywidualnych planach wsparcia. Kontrolujący poinformowali o konieczności dokumentowania spotkań zespołu opiekuńczo-terapeutycznego.

Dom organizował mieszkańcom zajęcia rehabilitacji społecznej, jednakże zakres programowy oraz wymiar czasu zajęć rehabilitacji społecznej nie był ustalany w indywidualnych planach wsparcia mieszkańców, do czego zobowiązuje § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. poz. 250). Nie dokumentowano zajęć indywidualnych i grupowych w dziennikach, o czym mówi § 6 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzenia.

Dom umożliwiał przekazywanie posiadanych rzeczy wartościowych oraz środków pieniężnych do depozytu. Na dzień kontroli żaden z mieszkańców nie złożył przedmiotów wartościowych do depozytu. Niewielkie środki pieniężne przechowywane były przez pracownika socjalnego w kasie pancernej. W przypadku zgonu mieszkańca, zgodnie z obowiązującym w Domu regulaminem prawo do pobrania środków wartościowych z depozytu mają spadkobiercy na podstawie prawomocnego postanowienia sądu stwierdzającego nabycie spadku.

Dom umożliwiał przebywającym w nim mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów, zgodnie z art. 58 ustawy. Podstawową opiekę zdrowotną zapewniała Przychodnia Rejonowa w Otwocku, przy ul. Armii Krajowej. Lekarz z tej placówki konsultował mieszkańców na terenie Domu raz na 2 miesiące. W razie nagłej potrzeby zamawiana była wizyta domowa lekarza rodzinnego lub mieszkaniec zawożony był do przychodni. W okresie kontrolowanym mieszkańcy objęci byli również opieką lekarza psychiatry, który konsultował mieszkańców na terenie Domu raz na 3 miesiące. Zgodnie z art. 38 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878, z 2019 r. poz. 730) osoba, która wskutek choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych osób oraz potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, lecz nie wymaga leczenia szpitalnego, może być za jej zgodą lub zgodą jej przedstawiciela ustawowego przyjęta do domu pomocy społecznej; osoba ta podlega okresowym badaniom stanu zdrowia psychicznego w zakresie uzasadniającym jej pobyt w domu pomocy społecznej; badania przeprowadza się co najmniej raz na 6 miesięcy. Dyrektor poinformowała, że psychiatra zna stan zdrowia wszystkich mieszkańców i nie kwestionuje zasadności ich dalszego pobytu w Domu. Jednakże dotychczas nie wystawiał zaświadczeń w tym zakresie. Konsultacje psychologiczne mieszkańców odbywały się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku. Na dzień kontroli opiekę pielęgniarską zapewniały pielęgniarki zatrudnione w Domu. Do zakresu obowiązków pielęgniarek należało m. in. rozkładanie i podawanie mieszkańcom leków. Rozchód leków prowadzony był tylko w przypadku leku relanium, podawanego 3 mieszkańcom. Pozostałe leki kupowane były dla poszczególnych mieszkańców na jeden miesiąc, co pozwalało, zdaniem kierownika

zespołu/pielęgniarki monitorować rozchód tych leków. Dom pokrywał opłaty ryczałtowe do wysokości limitu ceny, przewidzianej w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o których mowa w art. 58 pkt 3 ustawy, pozostała kwota pokrywana była z własnych środków pieniężnych mieszkańców.

Dyrektor poinformowała, że w okresie objętym kontrolą w Domu nie był stosowany przymus bezpośredni.

Prawa i obowiązki mieszkańców Domu określone były w *Regulaminie Organizacyjnym Domu Pomocy Społecznej w Otwocku, przy ul. Konopnickiej 17*. Na tablicy informacyjnej przy wejściu głównym wywieszane były informacje teleadresowe, m.in. do instytucji stojących na straży praw człowieka: Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Otwocku. Na korytarzach wywieszony był regulamin organizacyjny (prawa i obowiązki mieszkańca). W Domu funkcjonuje Rada Mieszkańców, która m.in. zgłasza do dyrektora preferencje mieszkańców odnośnie jadłospisów, form spędzania wolnego czasu, wyjazdów poza teren Domu. Zespół kontrolujący spotkał się z przedstawicielami Rady oraz innymi mieszkańcami, którzy wyrazili chęć porozmawiania. Podczas spotkania mieszkańcy byli otwarci, chętnie odpowiadali na pytania, mówili dużo o sobie i pobycie w Domu. Wskazywali na wysoką jakość świadczonych usług opiekuńczych i wyżywienia. Szczególnie dobrze wyrażali się o zatrudnionym personelu. Mieszkańcy nie zgłosili żadnych uwag ani skarg. Z uzyskanych od mieszkańców informacji wynika, że poza teren Domu wychodzą osoby, których stan zdrowia to umożliwia, pozostali proszą o wsparcie pracownika Domu lub innego mieszkańca.

W Domu według przedstawionego wykazu pracowników Domu (stan na dzień 8 kwietnia 2019 r.) wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego wynosił 0,5 i był zgodny ze wskaźnikiem określonym w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. d) rozporządzenia.

Podczas kontroli dokonano analizy akt osobowych 7 pracowników. Z przedstawionych akt pracowników wynika, że posiadają oni kwalifikacje, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936 i poz. 2437). Pracownicy zespołu terapeutyczno – opiekuńczego uczestniczyli w zorganizowanych przez dyrektora Domu szkoleniach, o których mówi § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

**W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Dyrektor o realizację następującego zalecenia pokontrolnego:**

1. Zajęcia rehabilitacji społecznej ustalać i dokumentować zgodnie z § 5 i § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. poz. 250).

**Pouczenie:**

**Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kontrolowana jednostka organizacyjna pomocy społecznej może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.**

**Jednostka organizacyjna pomocy społecznej w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia obowiązana jest do powiadomienia Wojewody Mazowieckiego o realizacji zaleceń, uwag, wniosków na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.**

**Zgodnie z art. 130 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.**

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO  
Kinga Jura  
Zastępca Dyrektora  
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Cezary Łukaszewski  
Starosta Otwocki  
05-400 Otwock  
ul. Górna 13